

Rūgts humors un oriģināls sižets, kas saplūdināti kopā ar izsmalcināti apburošu šarmu, lai rakstnieci Fredu Vargasu pelnīti kronētu par franču kriminālžanra karalieni.

Mārtins Volkers, rakstnieks

Vargasa raksta ar pārsteidzošu izdomu, un viņas ekscentriskie varoņi mīt brīnišķīgā bohēmiskā pasaulē, kādas nekad nav bijis, bet būtu gribējies...

The New York Times Book Review

Dzīvi, ironiski, tomēr precīzi atspoguļo mūsdienu realitātes šausmas.

Los Angeles Times

Fredas Vargasas grāmatām raksturīga dziļa inteliģence un izsmalcinātība, viņas izdoma nebeidz vien pārsteigt. Viņa noauž ļoti smalku tiklu, no kura izrauties gandrīz nav iespējams.

The Washington Post

Adamsbergs, kas biežāk uzticas intuīcijai, nevis racionālajam, ir perfekts varonis kriminālromānu sērijai, kurā īstenība parasti ir ļoti mainīgs lielums.

Booklist

“Zilo apļu vīrs” ir asprātīgs, atjautīgs un nedaudz sirreāls kriminālromāns, kas pārsteigs un iepriecinās pat visprasīgākos kriminālžanra fanus.

Financial Times

Fred Vargas

**L'Homme aux
cercles bleus**

Freda Vargasa
Zilo apļu vīrs

No franču valodas tulkojusi
Agnese Kasparova

821.133.1-31
Va 683

Fred Vargas
L'HOMME AUX CERCLES BLEUS

Copyright © Éditions Viviane Hamy, 1996.
Vākam izmantoti attēli: Adobe.com / squeebscreative / spaxiax

Arņa Kilbloka vāka dizains

Freda Vargasa
ZILO APIĻU VĪRS

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA
Projektu vadītāja *Una Orinska*
Redaktore *Margita Krasnā*
Korektore *Evija Stikute* un *Ilona Burka*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. T-642.
Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Agnese Kasparova, 2021
© Mākslinieciskais noformējums, literārā apdare, izdevums latviešu valodā,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2021
ISBN 978-9934-0-9536-8

Matilde izvilka bloknotu un pierakstīja: “Tipam pa kreisi par mani nospļauties.”

Viņa izdzēra malku alus un vēlreiz uzmeta skatienu kaimiņam – liela auguma vīrietim, kurš jau desmit minūtes bungoja ar pirkstiem pa galdu.

Matilde atkal atvēra bloknotu: “Viņš sēž tik tuvu, it kā mēs būtu pazīstami, bet es nekad agrāk neesmu viņu redzējusi. Esmu par to pārliecināta. Neko citu par tipu melnajās brillēs nevar pateikt. Es sēžu *Café Saint-Jacques* terasē, esmu pasūtījusi alu. Es dzeru. Domāju tikai par savu alu. Nav nekā labāka, ko darīt.”

Kaimiņš turpināja bungot pa galdu.

– Jums ir kāda problēma? – Matilde pajautāja.

Viņai bija zema un ļoti piesmakusi balss. Vīrietis nodomāja, ka runātāja ir sieviete, kura smēķē no rīta līdz vakaram.

– Nē. Kāpēc jautājat?

– Jūsu klabināšana mani tracina. Šodien viss mani tracina.

Matilde izdzēra alu. Tas bija pliekans, tipiska svētdienas garša. Matildei šķita, ka šī sajūta viņu nomoka vairāk nekā citus, viņa to sauca par septītās dienas slimību.

– Jums varētu būt gadi piecdesmit, vai tā? – pajautāja vīrietis, joprojām sēžot tikpat cieši blakus.

– Iespējams, – atbildēja Matilde.

Viņa jutās nelāgi. Kāda vīrietim daļa? Pirms mirkļa viņa ievēroja, kā ūdens no strūklakas iepretim kafejnīcai, vēja pūsts, notek pār eņģeļa skulptūru. Iespējams, tie bija mūžības mirkli. Patiesībā tas tips sabojāja vienīgo viņas septītās dienas mūžības mirkli.

Turklāt parasti viņai deva par desmit gadiem mazāk. Viņa to pateica.

– Un? – vīrietis attrauca. – Es neprotu novērtēt cilvēkus kā citi, tomēr nojaušu, ka esat skaista. Es nekļūdos?

– Kas vainas manai sejai? Īsti nemaz neesat paskatīties, – Matilde izmeta.

– Nav nekādas vainas, domāju, ka esat drīzāk skaista, bet nevaru apzvērēt.

– Kā vēlaties. Jūs savukārt esat skaists, un, ja vajag, varu apzvērēt. Un vajadzība ir vienmēr. Tagad es iešu. Patiesību sakot, šodien esmu pārāk aizkaitināta, lai runātu ar tādiem kā jūs.

– Es arī esmu uzvilktis. Devos apskatīt dzīvokli, bet tas jau bija izīrēts. Un kāds ir jūsu iemesls?

– Pazaudēju kādu man dārgu cilvēku.

– Draudzeni?

– Nē, sievieti, kurai sekoju metro. Biju tik daudz par viņu pierakstījusi un pēkšņi – pazaudēju. Vai redzat?

– Nē. Es neko neredzu.

– Jūs pat necenšaties, tā, lūk.

– Protams, necenšos.

– Jūs esat diezgan kaitinošs.

– Ļoti kaitinošs. Turklāt akls.

– Ak Dievs! – izsaucās Matilde. – Piedodiet.

Vīrietis pret viņu pagriezās ar diezgan greizu smaidu sejā.

– Kāpēc atvainojaties? – viņš vaicāja. – Tā tomēr nav jūsu vaina.

Matilde nolēma, ka viņai vajadzētu paklusēt. Bet viņa arī zināja, ka to nespēs.

– Un kas ir vainīgs? – viņa jautāja.

Aklais skaistulis – tā domās viņu nokristīja Matilde – pagriezās par trim ceturtdaļām un tagad sēdēja gandrīz ar muguru pret Matildi.

– Vainīga ir kāda lauvene, kuru uzšķērdu, pētot kaķu dzimtas dzīvnieku kustību orgānu sistēmu. Visiem par to nospļauties!

Reizēm domāju, ka tas ir apbrīnojami, citreiz – pie velna, laivas vienkārši staigā, ieskrienas, lec, un nekas vairāk nav jāzina. Kādā jaukā dienā es veicu neveiksmīgu iegriezumu ar skalpeli...

– Un šķīda uz visām pusēm?

– Tieši tā. Kā jūs zināt?

– Džeks, kas savulaik uzcēla Luvras kolonādi, tieši tā nomira: viņu nogalināja kamielis, kurš gulēja uz sekcijas galda. Bet tas bija sen, un tas bija kamielis. Nav gluži viens un tas pats.

– Liķis ir un paliek liķis. Liķis ielēca man acīs. Es ieslīgu tumsā. Kopš tā laika es vairs neredzu. Sūda būšana.

– Draņķe tā lauvene. Ir nācies redzēt tādus dzīvniekus. Cik daudz laika ir pagājis?

– Vienpadsmit gadi. Iespējams, tā lauvene tagad par mani smeļ. Es pats reizēm par sevi smejos. Kad turēju rokā skalpeli, tad gan ne. Mēnesi pēc tā notikuma atgriezos laboratorijā un visu tur izdemolēju, izmētāju trūdošo liķi, gribēju, lai visiem acīs trāpītu trūdi. Es iznīcināju visu, ko bija paveikusi mūsu komanda, kura pētīja kaķveidīgo kustību orgānu sistēmu. Pats par sevi saprotams, tas nedeļa nekādu gandarijumu. Es biju vīlies.

– Kādā krāsā bija jūsu acis?

– Melnas kā svīres, kā debesis naktī.

– Un kādas tās ir tagad?

– Nevienam nav pieticis drosmes man pateikt. Domāju, ka tās ir melnas, sarkanas un baltas. Tās redzot, cilvēkiem aizņņaudzas kakls. Pieļauju, ka skats ir pretīgs. Es vairs nenoņņemu brilles.

– Gribu tās redzēt, – sacīja Matilde, – tad jūs uzzināsiet, kādas tās ir. Mani nebiedē pretīgais.

– Visi tā saka. Pēc tam raud.

– Reiz, kad niru, man kājā iekoda haizivs.

– Skats nav no patīkamākajiem, piekritu.

– Kā no tā, ko vairs nevarat redzēt, jums visvairāk pietrūkst?

– Jūsu jautājumi dzen mani kapā. Mēs visu dienu runāsim par lauvām, haizivīm un liķiem?

– Noteikti ne.

– Man pietrūkst meiteņu. Skan diezgan banāli.

– Meitenes nozuda pēc gadījuma ar lauvēni?

– Tā varētu teikt. Jūs nepastāstījāt, kāpēc sekojāt tai sievietei.

– Tāpat vien. Es sekoju veselam lērumam cilvēku. Neko nevaru ar sevi padarīt.

– Mīļotais aizgāja pēc tam, kad satikāt haizivi?

– Viens aizgāja, citi atnāca.

– Jūs esat īpaša sieviete.

– Kāpēc jūs tā sakāt? – iejautājās Matilde.

– Balss dēļ.

– Ko jūs dzirdat balsīs?

– To es nevaru jums atklāt! Ak Dievs, kas cits tad man atliek? Kaut kas, kundze, nabaga aklajam jāatstāj, – noteica vīrietis ar smaidu sejā.

Viņš piecēlās, gatavojoties iet prom. Glāze stāvēja neskarta.

– Pagaidiet, kā jūs sauc? – pajautāja Matilde.

– Šarls Reijē, – viņš atbildēja.

– Paldies. Mani sauc Matilde.

Aklais skaistulis paziņoja, ka vārds ir majestātisks un ka tā sauca karalieni, kura divpadsmitajā gadsimtā valdīja Anglijā, tad viņš aizgāja, velkot ar pirkstu galiem gar sienu, lai nenomaldītos. Matildei bija nospļauties par divpadsmito gadsimtu, un, savilkusi uzacis, viņa iztukšoja aklā glāzi.

Ilgī, vairākas nedēļas, viņa, klaiņojot pa ielām, ar skatienu meklēja aklo skaistuli, taču nekur neatrada. Viņam varēja būt apmēram trīsdesmit pieci gadi.

* * *

Viņu iecēla par komisāru Parīzes piektajā rajonā. Divpadsmitajā dienā pēc iecelšanas viņš gāja kājām uz darbu.

Paldies Dievam, tā bija Parīze.

Parīze bija vienīgā Francijas pilsēta, kuru viņš mīlēja. Ilgu laiku komisārs domāja, ka viņam ir vienalga, kur dzīvot, kā bija vienalga, ko ēst, vienalga, starp kādām mēbelēm mitināties, vienalga, kādas drēbes vilkt – dāvātas, mantotas, kaut kur atrastas.

Un tomēr attiecībā uz dzīvesvietu nebija tik vienkārši. Žans Batists Adamsbergs basām kājām izstaigāja visas Lejas Pireneju akmeņainās takas. Viņš tur dzīvoja, gulēja un, kļuvis par policistu, turpat arī strādāja, izmeklējot slepkavības, kas pastrādātas akmeņainajos ciematos, uz kalnu takām. Viņš labi zināja, kā čirkst oļi zem kājām, kā kalni liek pieplakt pie sienas un piedraud kā vecs, muskuļots vīrs. Divdesmit piecu gadu vecumā Adamsbergs sāka strādāt komisariātā, kur viņu iesauca par mežaini. Varbūt tādēļ, ka viņš bija nesabiedriska vientuļnieks, grūti teikt. Iesauka viņam nešķita ne oriģināla, ne glaimojoša.

Adamsbergs apjautājās par to vienai no inspektorēm – tiešajai priekšniecei, kuru viņš trakoti gribēja noskūpstīt, bet neuzdrošinājās, jo sieviete bija desmit gadus par viņu vecāka. Inspektore samulsa, bet tad atbildēja: “Jums pašam vajadzētu saprast, paskatieties spoguļi, un atbilde jums būs rokā.” Vakarā viņš ar nožēlu nopētīja savu atspulgu. Viņam patika liela auguma gaišmataini cilvēki, bet viņam pretī lūkojās maza auguma drukns tumšmatis. Nākamajā dienā viņš paziņoja: “Es nostājos spoguļa priekšā, nopētīju sevi, bet tā arī nesapratu, par ko jūs vakar runājāt.”

“Adamsberg,” sagurusi un mazliet aizkaitināta sacīja inspektore, “kam visas šīs runas? Kāpēc šie jautājumi? Mums jāstrādā, mums ir pulksteņu zādzības lieta, tas ir viss, kas jums jāsaprot, un man nav ne mazākās vēlēšanās apspriest jūsu ārējo izskatu.” Tad viņa piebilda: “Man nemaksā, lai es runātu par jūsu ārieni.”

“Labi,” noteica Adamsbergs, “nevajag tā uztraukties.”

Pēc stundas rakstāmmašīna pēkšņi apklusā, inspektore iesauca Adamsbergu kabinetā. Viņa jutās ārkārtīgi neērti.

“Izrunājam vienreiz par visām reizēm,” viņa paziņoja. “Teiksim, jums ir mežaiņa ķermenis, tas arī viss.” Viņš pajautāja: “Gribat teikt, ka tas ir primitīvs, neglīts?” Viņa zaudēja pacietību: “Nelieciet man sacīt, ka esat skaists, Adamsberg, tomēr jums piemīt šarms, ko varētu sadalīt tūkstoš vīriešiem. Domāju, ar to var dzīvot.” Balss bija ne vien nogurusi, bet arī maiga, par to viņš bija pārlicināts. Adamsbergs atminējās šos vārdus satrauktu sirdi, īpaši tādēļ, ka inspektore nekad vairs ar viņu tā nerunāja. Viņš gaidīja turpinājumu, un viņa sirds sažņaudzās. Varbūt viņa vēlējās skūpstu, varbūt, taču viņa atkal pārgāja uz oficiālu toni un nekad vairs neatgriezās pie šīs sarunas. Tikai piebilda šķietamā bezcerībā: “Un jums nav ko darīt policijā, Žan Batist. Mežaiņi nestrādā policijā.”

Viņa kļūdījās. Nākamajos piecos gados viņš citu pēc citas atklāja četras slepkavības, turklāt izmeklēšana noritēja tā, ka kolēģiem rezultāts šķita neticams vai, citiem vārdiem sakot, nepelnīts, šokējošs. “Tu ne sūda nedari, Adamsberg, vazājies apkārt, sapņo, blenz uz pliku sienu, kaut ko skricelē, uzlicis papīru uz ceļgala, it kā tev ausīs skanētu balsis un acu priekšā norisinātos reāli notikumi. Tad kādā jaukā dienā tu iznirsti pie apvāršņa un bezrūpīgā, pieklājīgā balsī paziņo: “Arestējiet mācītāju, viņš nožņaudza puisīti, lai tas neizplāpātos.””

Jaunais mežainis, atklājis četras slepkavības, drīzumā kļuva par inspektoru, tad komisāru un turpināja stundām ilgi kaut ko skricelēt, nogludinājis bezformīgās bikses un uzlicis papīra lapu uz ceļgala. Pirms divām nedēļām viņam piedāvāja darbu Parīzē. Viņš pameta kabinetu, kur divdesmit gadu laikā bija aprakstījis visas sienas, ne mirkli neslīgstot garlaicībā.

Cilvēki gan viņu reizēm garlaikoja! Komisārs gandrīz vienmēr nojauta, ko viņam nāksies dzirdēt, un ikreiz nodomāja: tagad viņš teiks šo, tad to. Adamsbergam pašam tas riebās, īpaši tad, kad sarunbiedrs sacīja to, ko komisārs bija paredzējis. Viņš patiesi cieta un lūdzās dieviem kādu dienu dāvēt viņam pārsteigumu, nevis zināšanas.